

Visų šalių proletarai, vienykitės!

LINA NUO 1945 M.

ZARASAI

1948 m.

kovo mėn.

3

TREČIADIENIS

№ 14 (202)

Kaina 20 kap.

PERGALĖ

LIETUVOS KP(b) ZARASŲ APSKRITIES KOMITETO IR ZARASŲ APSKRITIES VYKDOMOJO KOMITETO ORGANAS

Genialūs numatymai, virė tikrove

Prieš šimtą metų Marksas ir Engelsas „Komunistų Partijos Manifeste“ pirmą kartą moksliskai parodė, jog kapitalistinė santvarka turi neišvengiamai žlugti ir kad ji bus sužlugdyta darbininkų klases, kuri sukurs naują komunistinę visuomenę.

„Manifestas“ moksliskai rodė, kad socializmas — tai ne utopistų prasmūnimas, bet neišvengiamas kapitalistinės visuomenės išsivystymo rezultatas.

Tolesnis kapitalizmo išsivystymas pilnintai patvirtino genialius Markso ir Engelso numatymus apie tai, jog buržuazinės visuomenės žlugimas yra neišvengiamas. „Komunistų Manifeste“ dar prieš 100 metų buvo įrodyta, kaip vis aštrėjančios ekonominės krizės sukrečia pačius kapitalizmo pagrindus. „Manifeste“ pabrėžiama, jog krizės, „perlodiškai pasikartojamos vis grėsmingiau kelia savo visos buržuazinės visuomenės gyvavimui“. „Kokiu būdu buržuazija nugalės krizes?“ — klausia „Manifesto“ autoriai, ir jie duoda atsakymą, kurį patvirtino visas tolimesnis kapitalizmo išsivystymas: „Iš vienos pusės, priverstinai sunaikinama istisas masės gamybinių jėgų, o iš kitos pusės, užkariaudama naujas rinkas ir pagrindinai išnaudodama senąsias. Taigi, kaip? Taip, kad ji parengia dar visapusiškesnes ir dar labiau naikinančias krizes ir sumažina priešveikos priemones prieš krizes“.

XIX ir XX amžiaus riboje kapitalizmas peraugo į aukštesnę ir paskutinę stadiją — imperializmą. Imperializmo laikotarpiu kapitalizmo pozicijos galutinai sukrečiamos ir proletarinė revoliucija tampa praktiniu būtinumu. Imperializmas — tai socialistinės revoliucijos išvakarės. Didysis Leninas, vystydamas toliau Markso bei Engelso mokslą, pritaikė jį prie imperializmo gadynės sąlygų. Jis sukūrė proletarinės revoliucijos teoriją ir taktiką aplamai, proletariato diktatūros teoriją ir taktiką ypatingai.

Didžiojo Spalio socialistinė revoliucija, laimėjusi Leninui ir Stalinui vadovaujant šėtoje pasaulio dalyje, išpaūdingiausiu būdu parodė, kaip tampa tikrove genialūs Markso ir Engelso numatymai apie kapitalizmo žlugimo ir proletarinės revoliucijos neišvengiamumą. „Spalio revoliucija, — rašė draugas Stalinos savo žymiaame straipsnyje „Tarptautinės Spalio revoliucijos pobūdis“, — padarė pasauliniam kapitalizmui mirtiną žaidą, nuo kurios jis niekada nebeišsigydys ... Pasaulinio kapitalizmo krizė priėjo ligi tokio išsivystymo laipsnio, kada revoliucijos ugnis neišvengiamai turi prasiveržti čia imperializmo centruose, čia periferijoje, niekais paversdamos kapitalistinius lo-

pus ir diena po dienos priartindamos kapitalizmo žlugimą“.

Tarybinė visuomeninė santvarka garbingai išlaikė visus išmėginimus Didžiojo Tėvynės karo metais ir parodė savo pranašumą bet kurios netarybinės visuomenės santvarkos atžvilgiu.

Marksas pirmas nurodė, kad komunizmas praėis dvi fazes pirmą, žemesnę fazę, kurią mes vadiname socializmu ir antrą aukštesnę, kurią mes vadiname komunizmu.

Šiuo metu TSRS, sėkmingai užgydydama gilią žaidą, kurias jai padarė karas, žengia toliau socializmo statybos užbaigimo ir laipsniško perėjimo į komunizmą keliu.

Draugas Stalinas parodė, kad būtina sąlyga komunizmui sukurti yra išsprendimas pagrindinio TSRS ekonominio uždavinio: pralenkti svarbiausias kapitalistines šalis ekonominiu atžvilgiu, t. y. produkcijos, išleidžiamos kiekvienam gyventojui, apimties atžvilgiu. Tai, kas atrodė tolimas svajonė daugeliui kartų revoliucionierių, tapo konkrečiu socialistinės statybos uždaviniu, kurio išsprendimui pastatyti konkretūs istoriniai terminai.

Mūsų šalis iš antrojo pasaulinio karo išėjo galingesnė negu bet kada anksčiau. Tuo pačiu metu kapitalizmas karo išdavoje patyrė eilę naujų smūgių, kurie priartina jį galutinį žlugimą. Nuo imperializmo sistemos atkrito Rytų ir Pietryčių Europos šalys, sukarusios liaudies demokratijos režimus ir savo nuosavu keliu žengiančios į socializmą. Milžiniška jėga išaugo demokratinis sąjūdis visje Europoje ir toli už Europos ribų. Naujo kapitalizmo prieštaravimų paaštrėjimo rezultate buržuazinėse valstybėse ir, pirmoje eilėje, Jungtinėse Amerikos Valstybėse, artėja gili ekonominė krizė, kuri pasizymės dar nematyta griaujamąja jėga ir lyvais visą kapitalistinį pasaulį, dar neatsigavusį nuo karo padarinių, į visiškos liaudies okio dezorganizacijos sukurtį.

Dabartinėmis pokarinėmis sąlygomis kapitalizmas ryškiau negu bet kada anksčiau iškyla kaip pūvanti, žlunganti sistema. Komunizmas tapo šimtą milijonų žmonių veltiava įvairiose pasaulio dalyse.

Tarybų šalis, vadovaujama Lenino-Stalino partijos, žygiuoja žmonijos priešakyje keliu į komunizmą, pažangos ir civilizacijos keliu. Visų šalių tautos mato Tarybų Sąjungoje vienintelę šalį, kuri rodo žmoniškai keltą ir pažangą, i išivaidavimą, iš kapitalizmo nelaimių ir amžių naikinamų karų, kuriuos neišvengiamai sukelia buržuazinė santvarka. Galingesne jėga negu bet kada anksčiau skamba šiandien „Komunistų Partijos Manifesto“ žodžiai:

„Tegul viešpataujančios klasės dreba prieš Komunistinę Revoliuciją“.

TSR Sąjungos Ginkluotųjų Pajėgų Ministro

ĮSAKYMAS № 5

1948 m. vasario mėn. 23 d.

Maskva,

Draugai kareiviai ir jūrininkai, seržantai ir viršilos! Draugai karininkai, generolai ir admirolai!

Prieš trisdešimt metų bolševikų partijos ir tarybinės liaudies vadai Leninas ir Stalinas Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos užkariavimams ginti sukūrė Tarybinę Armiją ir Karinį Jūrų Laivyną.

Per trisdešimt savo gyvavimo metų mūsų Ginkluotosios Pajėgos išėjo šlovinga kovinį kelią. Visa jų istorija — ryškūs pavyzdys pasiaukojusio tarnavimo savo liaudžiai, savo Tėvynei, didžiam ir neauglimajam Lenino-Stalino reikalui.

Rusiaisiais užsienio karinės intervencijos ir pilietinio karo metais mūsų Armija sutruškino jungtines tarptautines bei vidaus kontrrevoliucijos jėgas ir užtikrino tarybinei liaudžiai galimumą pradėti taikingą socialistinę statybą.

Taikingos socialistinės statybos metais Tarybinė Armija ir Karinis Jūrų Laivynas budriai saugojo tarybinės liaudies darbą. Per tą laiką Tarybų valstybės priešai ne kartą kešinosi į mūsų valstybinės sienas, tačiau kiekviena karta gaudavo iš mūsų Ginkluotųjų Pajėgų trauškinamą atkirtį.

Pilniausiai bei ryškiausiai Tarybinės Armijos ir Karinio Jūrų Laivyno galybė pasireiškė Didžiojo Tėvynės karo prieš fašistinę Vokietiją bei jos sąjungininkus metais. Žlauresnės grumtynėse vienas prieš vieną tarybinės Ginkluotosios Pajėgos sudaužė vokiečių fašistinę armiją ir sutruškino hitlerinę Vokietiją. Toks pat likimas ištiko ir imperialistinę Japoniją.

Tarybinė Armija ir Karinis Jūrų Laivynas nugalėjo todėl, kad savo kovoje prieš priešus jie rėmėsi galingomis Tarybų socialistinės valstybės ir mūsų liaudies jėgomis. Tarybinė liaudis nuo mūsų Armijos gimimo dienos nuolat rūpinasi jais, apgaubia ją dėmesiu ir meile, aprūpina visa kuo, kas reikalinga.

Tarybinių Ginkluotųjų Pajėgų galybės šaltinis yra bolševikų partijos, visų mūsų pergalių įkvėpėjas ir organizatoriaus išmintingas vadovavimas. Teisinga ekonominė ir karinė partijos politika prieš-

kariniais metais paruošė visas reikalingas sąlygas įtemptam ir ilgam karui sėkmingai vesti. Karo metais partija organizavo ir suvienijo liaudies, Armijos bei Laivyno jėgas ir nukreipė jas pergalei pasiekti.

Mūsų Ginkluotosios Pajėgos nugalėjo todėl, kad jos turi labai patyrusius, kovose užsigrabinusius karinius kadrus, išsavinusius priešakinį tarybinį karinį mokslą, bolševikų partijos išugdytus ir išauklėtus.

Draugas Stalinas nuo mūsų Armijos, Aviacijos ir Laivyno organizavimo dienos nenuilstamai rūpinasi jų kovinės galios sustiprinimu, ugdymu ir kėlimu. Su draugo Stalinu vardu yra susijusios pergalės, kurias laimėjo mūsų Ginkluotosios Pajėgos.

Ginkluotųjų Pajėgų trisdešimtąsias metines mūsų šalies tautos sutinka sėkmingos kovos dėl pokarinio stalininio penkmečio įvykdymo ir ketverių metų aplinkybėmis. Tarybiniai žmonės savo darbais išreiškia pritarimą bolševikų partijos ir Tarybų Vyriausybės politikai, savo pasiryžimą įveikti bet kuruos sunkumus ir kiltis kelyje į didį tikslą — komunizmą.

Sėkmingai įgyvendindami didingą komunistinės visuomenės statybos programą, mes neturime pamiršti, jog, kol egzistuoja imperializmas, lieka mūsų Tėvynės užpuolimo pavojus. Apūnka, kurioje mes gyvename, verčia mus būti nuolat kovos parengtyje.

Tarybų Sąjunga tvirtai vykdo savo taikingą užsienio politiką, žengia avangarde pažangiųjų jėgų, kovojančių dėl tvirtos ir ilgios demokratinės

taikos, dėl tautų saugumo. Pa teisingą stalininę užsienio politiką remia liaudies demokratijos šalys, taikos bei laisvės draugai visame pasaulyje. Tos politikos sargyboje stovi mūsų Ginkluotosios Pajėgos.

Pokarinio laikotarpio mūsų Ginkluotosios Pajėgos pasiekė didų laimėjimų, toliau tobulindamos savo karines bei politines žinias. Tačiau tautai neturi gimdyti mūsų gretoje nusiraminiamo nerpestingumo ir išpuikimo. Mes neturime gailėtis jėgų ir darbo, kad garbingai įvykdytume prieš Ginkluotąsias Pajėgas stovinčius uždavinius.

Visi tarybiniai kariai turi šventai vykdyti savo karinę pareigą, atkakliai mokyti karinio reikalo ir būti pasiruošę bet kuriomis sąlygomis ir bet kuria kaina ginti Tarybų valstybės interesus bei garbę.

Draugai kareiviai ir jūrininkai, seržantai ir viršilos! Draugai karininkai, generolai ir admirolai!

Kariai, demobilizuotieji iš Ginkluotųjų Pajėgų gretų! Sveikinu Jus Tarybinės Armijos ir Karinio Jūrų Laivyno trisdešimtųjų metų progai!

Tarybinės Armijos ir Karinio Jūrų Laivyno trisdešimtosios metinėms pažymėti įsakau:

Šiandien, vasario mėn. 23 d. salutuoti mūsų Tėvynės sostinėje — Maskvoje, sąjunginių respublikų sostinėse, o taip pat Kaliningrade, Lvove, Chabarovske, Vladivostoke, Port Arture ir miesuose-didvyriuose — Leningrade, Stalingrade, Sevastopolyje ir Odesoje trisdešimčia artilerijos salvių.

Tegyvuoją Tarybinių Ginkluotųjų Pajėgų trisdešimtosios metinė!

Tegyvuoją mūsų galingoji tarybinė Tėvyne!

Tegyvuoją didvyriškoji tarybinė liaudis!

Tegyvuoją Tarybų Vyriausybę!

Tegyvuoją mūsų šlovingoji komunistų partija!

Tegyvuoją mūsų pergalių įkvėpėjas ir organizatorius — mūsų vadas ir mokytojas didysis Stalinas!

TSR Sąjungos Ginkluotųjų Pajėgų Ministras
Tarybų Sąjungos Maršalas
M. BULGANINAS

Priėmimas pas TSR Sąjungos Ginkluotųjų Pajėgų Generalinio Štabo Viršininką Tarybų Sąjungos Maršalą A. M. Vasilevski 30-ųjų Tarybinės Armijos metinių proga

Vasario 22 d. TSR Sąjungos Ginkluotųjų Pajėgų Generalinio Štabo Viršininkas Tarybų Sąjungos Maršalas A. M. Vasilevskis surengė priėmimą 30-ųjų Tarybinės Armijos metinių proga.

Priėmimo dalyvavo TSR Sąjungos Užsienio Reikalų Ministro pavaduotojas A. J. Višinskis, Tarybų Sąjungos Maršalas K. A. Mereckovas, Armijos generolai A. I. An-

tonovas, M. V. Zacharovas, užsienio karo, oro ir jūrų ataše, atsakingi TSRS Ginkluotųjų Pajėgų Ministerijos ir Užsienio Reikalų Ministerijos darbuotojai.

Dėl „Komunistų Partijos Manifesto“ šimtmečio

Prieš šimtą metų, 1848 metų vasario mėn. pasirodė Markso ir Engelse „Komunistų Partijos Manifestas“. Jį parašė didieji proletariato mokytojai, pavestieji „Komunistų sąjungos“ — pirmosios pasaulio istorijoje darbininkų klasės komunistų partijos, — kaip programinį komunizmo dokumentą.

„Komunistų Partijos Manifestas“, — tai, anot puikios draugo Stalino charakteristikos, „marksizmo giesmių giesmė“.

Kapitalistinės nakties glaudumoje „Komunistų Partijos Manifestas“ nuskambėjo kaip naujo, šviesaus pasaulio skelbimas. Kapitalizmas augo ir vystėsi, aprėpdamas vieną šalį po kitos. Kartu su kapitalizmo augimu augo ir aštrėjo jo prieštaravimai. Vis ryškiau iškildavo piktžaidės tos santvarkos, kurią buržuazija ir jos mokyti bei nemokyti tarnai skelbė proto karalyste, laisvės, lygybės ir brolybės įkūnijimu. Darbo žmonės, visų pasaulio turtų kūrėjai, negailestingai traukė kapitalistinio išnaudojimo gėrynes, savo gyvenimo patyrimu pažinodavo tų buržuazinės mitologijos deivių tikrąją vertę. Protestas ir pispiktinimas augo darbininkų klasės sieloje. Proletariatas kilo kovai.

„Komunistų Partijos Manifestas“ dvelkia beartėjusios revoliucinės audros alsavimu. 1848 metais proletarinis kraujas nudažė Europos sostinių barikadas ir grindinius. Istorijos arenon išėjo nauja, labiausia priešakinė klasė, kuriai priklausė ateitis.

„Komunistų Partijos Manifesto“ kūrėjai apginklavo šią klasę moksliskai pagrįsta kovos dėl buržuazijos valdžios nuvertimo, dėl kapitalistinės vergijos panaikinimo, dėl naujos, socialistinės visuomenės sukūrimo programa. Tuo pačiu, jie pavertė socializmą iš utopijos mokslu, „aukščiausio laisvės praktiniu judėjimu, siekiančiu praktinių tikslų ir praktinių priemonių pagalba“.

Darnus teorijos ir praktikos vieningumas, kuriuo yra persunkta marksistinė pasaulėžiūra, ryškiai įkūnyta „Komunistų Partijos Manifeste“. Praktinės revoliucinės proletariato kovos reikmų pagimdytas, „Manifestas“ priklauso prie visų genialiausių žmogaus minties karinių. Gili moksliska visuomeninio vystymosi dėsnų analizė, pateikta „Manifeste“, yra ne tik pasaulio pažinimo priemonė, bet ir jo revoliucinio pertvarkymo įrankis. Ir čia yra jo didi istorinė reikšmė.

Leninas rašė apie „Manifestą“:

„Šiame kūrinyje su genialiu aiškumu ir ryškumu atvaizduota nauja pasaulėžiūra, nuoseklus materializmas, apimas ir socialinio gyvenimo sritį, dialektika, kaip labiausiai visapusiškas ir gilus mokslas apie vystymąsi, klasių kovos ir proletariato, naujos komunistinės visuomenės kūrėjo, pasaulinio istorinio revoliucinio vaidmens teorija“ (Raštai, XVIII t. 6 psl., rus. leid.).

Priešingai socialistams-utopistams, kurie visą savo viltį dėl žmonijos geresnės ateities grindė ant biraus smėlio, marksizmas įkūrėjai atidengė realius

kelius naujai, socialistinei visuomeninei santvarkai sukurti. Pasiremdami jų atidengtuju materialistiniu istorijos supratimu, jie apnuogino kapitalistinio išnaudojimo esmę ir įrodė istoriskai laikiną buržuazinės santvarkos, kaip tam tikros visuomenės vystymosi pakopos, pobūdį. Jie parodė, kad kapitalizmas, kaip ir pirmesnės visuomeninės-ekonominės formacijos, neišvengiamai pavirsta pančiais visuomeninių gamybinių jėgų tolimesniam vystymuisi ir dėl to turi būti pakeistas nauja aukštesne visuomenine santvarka — socializmu. Ši istorinį nuosprendį kapitalizmui turi įvykdyti proletariatas. Visa proletariato padėtis buržuazinėje visuomenėje jį ruošia įvykdyti šią didžią pasaulinę istorinę misiją.

Leninas nurodinėjo, kad „Komunistų Partijos Manifestas“ duoda ištisinį, sistemingą, ligi šiol geriausių išliekančių Markso mokslo išdėstymą.

„Didį pasaulinį — istorinį Markso ir Engelse — nuopelną, — rašė Leninas, — sudaro tai, kad jie nurodė visų šalių proletarams jų vaidmenį, jų uždavinių, jų pašaukimą: pirmiems pakilti į revoliucinę kovą prieš kapitalą, suvienyti aplink save šioje kovoje visus dirbančiuosius ir išnaudojamuosius“ (Raštai, XXIII t. 276 psl., rus. leid.).

Marksizmo atsiradimas anapitol nebuvo, kaip mėgina atvaizduoti buržuaziniuose vaidiniuose įgrinzdę žmonės, naujos filosofinės ir socialinės sistemos atsiradimas, sistemos, kuri kai kuo ištaiso pirmesnių doktrinų defektus ir trūkumus. Marksizmo atsiradimas buvo didžiausias mokslinės minties laimėjimas, tikras atradimas, esminė revoliucija žmonių moksle, filosofijoje, pasaulio pažinime. Tai buvo visiškas perversmas anksčiau viešpatavusiam gamtos ir visuomeninio vystymosi dėsnių apgailėtinais žaisleliais. Tik marksizmas atidengė kelią į šių dėsnų pažinimą ir jų uždavinį, į priešakingiausios visuomenės klasės — proletariato pavirtimą sąmoningu istorijos kūrėju.

Marksizmas kaip priešakinė, tikrai moksliska ir revoliucinė pasaulėžiūra buvo didžiausias proletariato laimėjimas jo kovoje prieš buržuaziją.

Skirtingai nuo visų pirmesnių ideologinių sistemų, buvusių nedaugelio išrinktųjų — dvasios aristokratų nuosavybė, marksizmas stėjo istorinėn arenon kaip mokslinė milijonų proletarų pasaulėžiūra. Pasirodžius marksizmui, mokslas tapo teoriniu ginklu proletarinių masių rankose, masių, kovojančių dėl kapitalistinės vergijos nuvertimo, dėl socializmo. Išnaudotojiškos klasės nepajėgia moksliniam komunistui priešpastatyti kokią nors mokslinę ideologiją. Jų mokyti tarnai atvirai zengia tamsybės, burtininkystės, galimumo pažinti pasaulį neigimo, visokių obskurantizmo rasių skelbimo keliu.

Visas žmonijos per pastaruosius dešimtmečius nueitasis ke-

lius patvirtina didžią mokslinio komunizmo pertvarkomąją jėgą.

„Šmėkla klaidžioja po Europą — komunizmo šmėkla“, — šiais pranašiškais žodžiais prasideda „Komunistų Partijos Manifestas“. Nuo to laiko, kaip jie buvo parašyti, praėjo tiktai šimtą metų. Bet kaip pasikeitė per tą laiką pasaulis.

Mūsų epochoje komunizmas — jau nebe šmėkla, bet galinčiausia ir labiausiai nenugalima šių laikų jėga. Nepajudina-

„Komunistų Partijos Manifestui“ būlingas įstabus logikos darnumas, revoliucinis aistringumas ir nuoseklumas. Jis parašytas suglausta, ryškiai ir stipriai kaiba, kuri visiškai derinasi su jo genialiu turiniu.

Pagrindinė mintis, raudona gija einanti per visą „Komunistų Partijos Manifestą“, kaip tatau pabrėžė Engelsas, yra,

„...mintis, kad ekonominė gamyba ir neišvengiamai iš to sekanti bet kurios istorinės epochos visuomenės struktūra sudaro jos politinės ir ideologinės istorijos pagrindą; kad sutinkamai su tuo (nuo pirmųjų bendruomeninės žemėvalos irimo laikų) visa istorija buvo istorija klasių kovos, kovos tarp išnaudojamųjų ir išnaudojančiųjų, pajungtųjų ir viešpataujančiųjų klasių įvairiose visuomeninio vystymosi pakopose, ir kad dabar toji kova pasiekė pakopą, kurioje išnaudojamoji ir engiamoji klasė (proletariatas) nebegali jau išsivaduoti iš ją išnaudojančios ir engiančios klasės (buržuazijos), neišvaduoja tuomet pačiu metu visos visuomenės visiems laikams iš išnaudojimo, engimo ir klasių kovos...“

„Manifeste“ parodyta bendra kapitalizmo vystymosi eiga ir atskleisti jo pagrindiniai dėsniai. Atskleisdamas kapitalistinės santvarkos prieštaravimus, „Manifestas“ traukiamai sukrikuoja visus buržuazinės visuomenės institutus, kuriuos išnaudotojai ir jų talkininkai skelbia šventais. Čia iškeltas aiškia tikras veldas buržuazinės šeimos ir vedybų, kurios sudaro „oficialią ir neoficialią prostituciją“, buržuazinio patriotizmo, buržuazinės laisvės, kuri suprantama, kaip prekybos laisvė, pirkimo-pardavimo laisvė, žmogaus išnaudojimo kito žmogaus laisvė; buržuazinės nuosavybės, buržuazinio individualizmo, kuris nieko nepripažįsta asmenybe, išskyrus buržuazinį savininką.

„Manifeste“ parodytas istorinis vaidmuo buržuazijos, kuri per mažiau kaip šimtą savo klasinio viešpatavimo metų sukūrė galtingas gamybinės jėgas, bet vėliau tapo tarytum tuo burtininku, kuris nesugeba susidoroti su požeminėmis jėgomis, pažadintomis jo užkeikimu. Krizės — tos niokojančios liudija šių laikų gamybinių jėgų sukilimą prieš buržuazintus gamybinius santykius, kurie pasidarė pernelyg stauri, kad galėtų įtapinti jų sukurtus turčius. Buržuazija įveikia krizes tik tokiu keliu, kuris parengia dar labiau niokojančias krizes ir mažina priemones joms pasipriešinti.

Bet buržuazinė santvarka parengia ne tik išnaudotojams niurtį lemiančias sąlygas. Buržuazija pagimdė ir klasę, kuri yra jos duobkasy —

ma komunizmo tvirtovė kyla mūsų didžioji socialistinė Tėvynė, kaip gyvas marksizmo-leninizmo idėjų įkūnijimas, kaip įkvepiantis pavyzdys visoms tautoms, kovojančioms prieš kapitalistinę vergiją, vilties švytuvis visai žmonijai. Komunizmas — tai sinonimas laisvės ir demokratijos, pažangos ir civilizacijos, teisingos taikos ir nepriklausomo tautų nacionalinio gyvavimo jų kovoje prieš imperialistinį barbariškumą ir vergiją, karines avantiūras ir nepažabotą reakcijos siautėjimą.

II

šiuolaikinį proletariata, nes kapitalo egzistavimo sąlygą sudaro samdomasis darbas. Proletariatas auga, vystosi, grūdinais ir augant kapitalizmui persisunkia savo jėgos supratimu. Jo kovą prieš buržuaziją prasideda kartu su jo egzistavimu. Buržuazijos žlugimas ir proletariato pergalė vienodai neišvengiami.

„Proletariatas, žemiausias šiuolaikinės visuomenės sluoksniš, negali pakilti, negali išsitiesti, kad kartu neišvengtų jo orą visos viršum jo kylantis oficialiaja visuomenė sudarančių sluoksnių anstatas“.

Proletariatas negali išsivaduoti, nepanaikindamas samdomosios vergijos ir kartu bet kurio žmogaus išnaudojimo kito žmogaus. „Komunistų Partijos Manifeste“ pirmą kartą buvo moksliskai pagrįstas kapitalizmo prievarta nuvertimo neišvengiamumas, prievartinė proletariato revoliucija, kuri turi iškovoti valstybę valdžią kapitalistinėi santvarkai panaikinti ir naujai, komunistinei visuomeninei sukurti. Nuo pirmos iki paskutinės eilutės „Manifestas“ persunktas „proletariato pavirtimo viešpatuojančia klasė“, t. y. proletariato diktatūros, idėja.

„Komunistų Partijos Manifeste“ pranašiskai kalbama apie tai, kad tikrai proletarinės revoliucijos pergalė atneš išsivadavimą eng amosioms nacijoms:

„Tuo pačiu mastu, kokiu bus panaikintas vieno individualumo išnaudojimas kito individualumo, bus panaikintas vienos nacijos išnaudojimas kitos.“

Kartu su klasių antagonizmu nacijų viduje žlugs ir priešiški santykiai tarp nacijų“.

Istorinį proletarinės diktatūros uždavinį „Manifestas“ formuluoja šitaip:

„Proletariatas panaudoja savo politinį viešpatavimą, kad išplėstų iš buržuazijos žingsnis po žingsnio visą kapitalą, centralizuotų visus gamybos įrankius valstybės rankose, t. y. proletariato, organizuotu kaip viešpataujanti klasė, ir kiek galiat greičiau padidintų gamybinių jėgų sumą“.

„Komunistų Partijos Manifeste“ moksliskai pagrįstas komunistų partijos reikalingumas. Ji susikuria proletariatai suformuoti klasę, buržuazijos viešpatavimui nuversti, proletariatai užkariauti politinę valdžią. „Manifeste“ parodyta, kad komunistai sudaro ryžtingiausią darbininkų klasės dalį, jos avangardą, kad teoriniu atžvilgiu jie turi pranašau-

ma prieš likusią proletariato masę proletarinio judėjimo sąlygų, eigos ir bendrų rezultatų supratimu. Komunistai glaudžiai susiję su darbininkų klase: jie neturi jokių interesų, skirtingų nuo proletariato visumoje interesų. Visose proletarinės kovos stadijose komunistai „visados yra judėjimo visumoje interesų atstovai“.

„Manifeste“ pirmą kartą atvirai visam pasauliui buvo išdėstytos komunistų pažinimo, tikslai ir siekimai. „Komunistai laiko gėdingu dalyku slėpti savo pažinimą ir ketinimus“. Šie draus „Manifesto“ žodžiai dvelkia komunizmo idėjų istorinio teisingumo ir neišvengiamos jėgos supratimu.

„Manifestas“ duoda traukiamą reakcinių socializmo ir komunizmo falsifikacijų kritiką. Su pilekiančiu sarkazmu apibūdina autoriai buržuazinį socializmą, skelbiantį buržuazinį pasaulį geriausiu iš pasaulių. Jo šalininkai norėtų turėti buržuaziją be proletariato. Jie mėgina atpalaiduoti buržuazinę santvarką nuo prieštaravimų, sutalykti klases, pašalinti klasių kovą. Jie įrodinėja, kad buržuazinė santvarka atitinkanti darbininkų klasės interesus.

Skaitant „Manifesto“ puslapius, kuriame negailestingai smerkiamos buržuazinės visuomenės piktžaidės, demaskuojamas jos gynyba ir liokaju niekšiškas fanizėškumas ir nurodomas vienintelis teisingas kelias žmonijai išsivaduoti, neįmanoma neprisiminti Lenino žodžių, kuris rašė apie šį karinį, kad jis „iki šiol teisingas visame, kas esminga, gyvas ir aktualus, tarytum jis būtų buvęs vakar parašytas...“ (Raštai, XVII t., 34 psl., rus. leid.).

III

Per eilę dešimtmečių Marksas ir Engelsas rengė idėjas, paskelbtas „Komunistų Partijos Manifeste“, visapusiškai jas vystydami proletariato klasinės kovos viso tolimesnio patyrimo pagrindu.

1848 metų revoliucinių įvykių prieangyje Marksas ir Engelsas daugiausia dėmesio kreipė į Vokietiją. Jie tikėjosi, kad buržuazinė revoliucija Vokietijoje, pribrendusi kapitalizmo ir darbininkų klasės aukštesnio išsivystymo sąlygomis, palyginti su buržuazinėmis Anglijos ir Prancūzijos revoliucijomis, galėjo būti netarpiška proletarinės revoliucijos žanga. Tačiau niekšiška ir baili Vokietijos buržuazija, bijodama proletariato, išdavė revoliuciją, ėmė šliaužioti prieš feodalinę monarchinę valdžią ir laižyti junkerių batus. O proletariatas Vokietijoje dar nebuvo subrendęs socialistinei revoliucijai įgyvendinti.

Paskutiniais savo gyvenimo metais Marksas ir Engelsas pranašiskai numatė revoliucinio judėjimo centro persikėlimą iš Vakarų į Rytus, iš Vokietijos į Rusiją.

„Revoliucija, — rašo Marksas 1877 metais, — ši karta praeidės Rytuose, iki šiol buvusiuose nepaliate citadele ir rezervine kontrrevoliucijos armija“ (K. Marksas, F. Engelsas, „Ri ktiniai laišakai“, 311 psl.). „Manifesto“ rusiškojo leidimo žangoje jo autoriai 1882 metais pažymėjo, kad „... usija yra priešakinis revoliucinio judėjimo burys Europoje“.

(Nukeita 13 psl.)

Dėl „Komunistų Partijos Manifesto“ šimtmečio

(Atkelta iš 2 psl.)

Bet Marksas ir Engelsas mirė prieš prasidedant naujai kapitalizmo vystymosi fazei — monopolistinio kapitalizmo, imperializmo fazei. Ši epocha prasidėjus, revoliucinio judėjimo centras persikėlė Rusijon. Rusija pasidarė visų imperializmo prieštaravimų mazginu tašku. Kaip tik dėl to Rusija pasidarė leninizmo, kuris yra imperializmo ir proletarijų revoliucijų epochos marksizmas, gimtinė. Leninizmas yra aukščiausias rusų ir pasaulinės kultūros laimėjimas. Genialus darbininkų klasės vadai — Leninas ir Stalinas yra Markso ir Engelso nemirtingo reikalo tęsėjai. Šių didžiųjų mokslo ir revoliucinio veikimo korifėjų vardai pasidarė milijoninių darbo žmonių masių kovos prieš kapitalistinę vergiją, už naują, laisvą socialistinį gyvenimą vėliava.

„Komunistų Partijos Manifesto“ autoriai ne kartą pabrėždavo, kad jų mokslas — ne dogma, bet veikimo vadovas. Negailėstingai kovoje prieš Antrojo Internacionalo oportunistus Leninas ir Stalinas aukštai iškėlė gyvo, kūrybinio, veiksmingo, revoliucinio marksizmo vėliava. Jie stamė marksistinę teoriją ir priekį, išvystė ją ir pakėlė į naują aukštesnę pakopą naujos istorinės epochos sąlygomis, nesibijodami, pasiremiant marksizmo esme, pakeisti kai kuriuos jo [kurėjų] teiginius ir išvadas, kurie jau paseno naujais išvadomis ir teiginiais, susijusiais su naujomis istorinėmis sąlygomis.

Pereito amžiaus viduryje „Komunistų Partijos Manifesto“ autoriai manė, kad socializmas gali nugalėti tikrai lygia greta esant revoliuciniams veiksmams visose ar daugumoje civilizuoatųjų šalių, kad jis negali nugalėti vienoje atskirai palmoje šalyje. Ši išvada atitiko ikimonomopolistinio kapitalizmo sąlygas. Bet XX amžiaus pradžioje laisvosios konkurencijos kapitalizmas peraugo į monopolistinį kapitalizmą — imperializmą, kuris yra mirštantis kapitalizmas. Leninas, marksistiškai išnagrinėjęs naują, aukščiausią ir paskutinę kapitalistinės santvarkos vystymosi fazę, priėjo išvada, kad senoji marksistinė formulė apie socializmo pergalę vienu metu visose ar daugumoje išsivysčiusių šalių jau nebeatitinka naujosios istorinės situacijos. Jis atmetė šią formulę ir pakeitė ją nauju nuostatu apie socializmo pergalę vienu metu visose šalyse negalimumą ir apie jos pergalės galimumą iš pradžių vienoje, atskirai palmoje kapitalistinėje šalyje.

Ši revoliucinė Lenino išvada

buvo didžiausia kūrybinio marksizmo pergalė, stambiausias pasaulinis-istorinis XX amžiaus visuomeninio mokslo atradimas. Tai buvo nauja, išbaigtinė socialistinės revoliucijos teorija, suteikusi atskirų šalių proletariui aiškia revoliucinę perspektyvą, atpalaidavo iniciatyvą kovoje prieš savo šalių buržuaziją.

Leninas ir Stalinas toliau parengė tokias centines, Komunistų Partijos Manifesto“ idėjas, kaip mokslas apie proletariato diktatūrą ir mokslas apie komunistų partiją. Leninui priklauso atradimas tarybų valdžios — proletariato diktatūros valstybinės formos, mokslas apie proletariato ir valstiečių sąjungą vadovaujant proletariatui, mokslas apie proletarinę diktatūrą, kaip aukščiausią demokratijos formą, parengimas kelių ir būdų statyti socializmui proletarinės diktatūros laikotarpiu. Visas šias problemas toliau savo kūrybiuose parengė draugas Stalinas, visapusiškai praturtindamas marksizmą praktinio patyrimo statant socializmą Tarybų Sąjungoje pagrindu. Draugas Stalinas giliai ir visapusiškai parengė kelius ir metodus išspręsti visų sunkiausių ir sudėtingiausių politiniams, ekonominiams, kultūriniais ir organizaciniais socializmo įgyvendinimo uždaviniais.

Mokslas apie komunistų partiją, kaip priešakinį proletariato būrį, vadovaujantį darbininkų klasės išsivaduojamajai kovai, Leninas ir Stalinas išvystė Markso ir Engelso duotus metmenis į išsistintį ir darnų mokslą apie partiją, kaip aukščiausią proletariato klasinės organizacijos formą. Imperializmo sąlygomis, kada proletarinė revoliucija tapo pribrendusia istorinio vystymosi reikme, Leninas ir Stalinas parodė reikalingumą sukurti naujo tipo partiją ir nukalė tokia partija bolševikų partijos asmenyje, kuri yra mūsų epochos protas, garbė ir sąžinė. Leninas ir Stalinas smulkiai išaiškino komunistų partijos vaidmenį proletarinės diktatūros sistemoje, jos tarpusavio santykius su kitomis darbo žmonių organizacijomis, atskleidė jos jėgos ir nenugalimumo šaltinius. Tarybinėje visuomenėje Lenino — Stalino partijos politika yra gyvybinis socialistinės santvarkos pagrindas. Partiskumo visose ideologinio darbo srityse reikalavimas išreikškia esminius visos tarybinės liaudies interesus.

Programiniuose didžiosios bolševikų partijos dokumentuose yra gyvas idėjinis „Komunistų Partijos Manifesto“ palikimas, praturtintas ir daugkart padaugintas Lenino ir Stalino. XX amžiuje negalima būti marksistu, nebūnant lenintiečiu — staliniečiu.

IV

Didžiausią „Komunistų Partijos Manifesto“ idėjų, nemirtingojo marksistinio-lenininio mokslo triumfą sudaro Didžiojo Spalio socialistinė revoliucija mūsų šalyje.

Mūsų šalyje genialus „Komunistų Partijos Manifesto“ moksliniai numatymai įvykdyti gyvenime. Nugalėjusiojo socializmo Stalino Konstitucija parodo visam pasauliui, kad tik kas įgyvendinta tarybų šalyje, gali būti įgyvendinta ir kitose šalyse.

Tarybų Sąjunga ir jos armija įvykdė didžią išvaduo-

jamąją misiją, išgelbėdamos Europos tautas iš fašistinės vergijos. Amerikos piniguočiams ir jų europėjiniams liokajams nesuprasti, jog pasaulyje esama dalykų, kurie nesiduoda perkami už dolerius, kad prie tų dalykų priklauso dėkingumo jausmas savo išvadotojui — Tarybų Sąjungai. Tas jausmas yra gyvas visų pasaulio dorų žmonių širdyse.

Didžioji tarybinė valstybė padėjo daugeliui Europos tautų išsigelbėti iš imperia-

listinės reakcijos klampynės ir stoti į demokratinio ir socialistinio išsivystymo kelią. Tarybų Sąjungos egzistavimas, jos išaugęs vaidmuo tarptautinėje arenoje, jos didis patyrimas kuriant naujas visuomeninio gyvenimo formas, jos visapusiška kilni parama kitoms tautoms jų kovoje dėl laisvės ir nepriklausomybės — visa tai didžiuliu mastu palengvina naujosios visuomenės gimdymo kančias liaudies demokratijos šalyse ir kitose šalyse, kurios savais, savotiškais keliais žengia į socializmą.

Tegu Bevinas ir Blūmas, tie imperializmo tarnai, savo lūpomis baurina socializmo žodį, karštingai mėgina vadinamojo Vakarų Europos bloko pavidalu sudaryti naują šiuolaikinių ve gėdžių — kolonijinių valstybių, engiančių Azijos ir Afrikos tautas, sąjungą. Pavergtosios kolonijų tautos pabudo, ir jokie amerikinių, angliškių ir prancūziškių engėjų mėginimai

Nuo to momento, kai politinėje arenoje pasirodė marksizmas, išnaudotojai ir jų pakalikai visiškai pagrįstai laikė marksizmą savo baisiausiu priešū. Kovoje prieš revoliucinį marksizmą jie nesibodi jokiomis priemonėmis.

Kiek kartų marksizmo priešai rėkė apie jo „krizę“, kiek kartų pinigino maišo tarnai mėgė pakirsti darbininkų judėjimą iš vidaus, siūsdami į jo eiles agentus ir žvalgybininkus. Kiek kartų pikčiausiai darbininkų klasės priešai griebdavosi gėdingo maskarado, persirengdami marksistais, mėgdindami stoti darbininkų klasės priešakyje, kad atimtų jai vadovybę.

Kadangi marksizmas vis labiau užkariuoja proletariato protus ir širdis, jo priešai stengiasi nuodėti darbininkų klasės samonę netikėjimu savo jėgomis nuodais. Revizionistai, visų rūšių oportunistai, Rusijos menševikai ir Anglijos leibonistai, socialimperialistai ir socialistoviniai pirmojo pasaulinio karo laikotarpiu, „socialistiniai“ fašizmo talkininkai 20-aisiais ir 30-aisiais metais, nuodienai darbininkų klasės išdavikai iš pseudosocialistų tarpo — kas tikrai nelaidojo marksizmui, kas tikrai nemėgė buržuazijos naudai nusisinti revoliucinę jo dvasią, padaryti jį nekenksmingą išnaudotojiškai santvarkai!

Tuščios pastangos! Kiekvienas naujas istorijos posūkis atnešdavo vis naujus ir naujus revoliucinės darbininkų klasės nemirtingoje mokslo patvirtinimus. Per visą praėjusį šimtmetį istorija žengia pagal Marksa ir Engelsa, pagal Lenina ir Stalina. Marksizmas, kaip mokslinio pažinimo įrankis, kaip metodas, persunkias visus gamtos ir visuomeninius mokslus per visą praėjusį šimtmetį šventė pergalę po pergalės. Dabar jau nebegalima neigti, kad kapitalizmas pasidarė žmonijos pažangos didžiuliu stabdžiu, o komunizmas — vienintelis kelias jai išsigelbėti nuo pražūties nauju imperalistinių karų ugnyje. Šios paprastos tiesos kasdien darosi vis aiškesnės milijonams darbo žmonių visame pasaulyje.

negali išgelbėti kiau, ai supuvusios kolonijinės sistemos. Kaip sutrūnijęs pastatas, ji griūva dalimis, grąsindama palaikyti po griuvėsiais tuos, kurie mėgina ją sustiprinti silpnais ramsčiais.

Dar Didžiosios Spalio socialistinės revoliucijos išvakarėse Leninas savo veikale „Valstybė ir revoliucija“ pažymėjo, kad „Komunistų Partijos Manifestas“ greta stato dvi sąvokas: „proletariato pavirtimas viešpatuojančia klase“ ir „demokratijos iškovojimas“. Praėjęs trisdešimtmetis, labai kupinas įvykių, negu daugelis amžių pasaulinės istorijos, puikiai patvirtino šį genialų „Manifesto“ mokslinį numatymą. Gyvenimas parodė ir teberodo kiekviename žingsnyje, kad mūsų laikais negali būti ir kalbos apie demokratiją be drausaus žengimo į socializmą. Tarybinė valstybė teikia pasauliui aukščiausio tipo demokratijos vaizdą.

V

Dar palyginti neseniai fašistiniai šiuolaikinio monopolistinio kapitalizmo klapdūkai gyrėsi sunaikinę marksizmą. Fašistai degino laužuose didžiųjų proletariato mokytojų kūrinus. Jie išnaikino dešimtis tūkstančių pasiaukojančių darbininkų klasės kovotojų. Istorija tarė rąstų, bet teisinga nuosprendį fašizmui. Tarybinė liaudis ir jos armija įvykdė šį nuosprendį.

Toks pat likimas neišvengiamai laukia tų, kurie, apakinti, surizikuotų nueiti hitleriniu keliu, visų imperializmo epochos urvinių žmonių, dolerių vergų, atominės bombos ugnies garbluotojų.

Dabartiname imperialistinės reakcijos prieš komunizmą žygyje netiksčiausiai ir blaiviausiai vaidmenį vaidina šalinieji socialistai, tie kuriuos marksizmo klasikai vadindavo „kapitalistų įsakytiniais darbininkų judėjimu“. Tai jie stengiasi pagrąžinti liaudies masių akyse Europos politinio, ekonominio ir karinio pavergimo planus, paruoštus Amerikos imperialistų ir jų kontinentinių, Bavino ir Blumo tipo liokajų. Tai jie mėgina pėpalais apie „trečiąjį kelią“ ir „demokratinį socializmą“ apgauti mases ir paslėpti nuo jų tą faktą, kad pasaulyje egzistuoja tikrai dvi stovyklos: imperializmo, reakcijos ir agresijos stovykla iš vienos pusės ir demokratijos, socializmo ir taikos stovykla — iš kitos. Tai jė, liokajiška uolis, pralenkia bet kurias ribas, vadindami, kaip Leonas Blūmas, amerikini plėšikiška imperializmą taikingu imperializmu, tarytum nesiskų, kad šis žodžių derinys yra toks pat beprasmiškas, kaip karštas ledas.

Bet visos demokratinės, pažangos jėgos telkia savo eiles kovai prieš imperializmą ir jo tarnus. Antimperialistinės stovyklos priešakyje žengia galingoji Tarybų Sąjunga ir liaudies demokratijos šaly. Kapitalistinėse šalyse auga komunistų partijos, turinčios didžiulį autoritetą liaudies masių tarpe. Demokratinės stovyklos jėga sudaro tai, kad jos politika atitinka gyvybinius tautų interesus, jų lūkesčius ir siekimus, jų aistringą norą pasiekti

demokratinę tvarką ir tinkamas gyvenimo sąlygas.

Nepaisydami nesėkmingų istorinių pamokų, kurios dar gyvos milijonų paprastų darbo žmonių atmintyje, nepažaboti Amerikos imperialistai vis toliau eina Hitlerio pėdomis. Šie absurdiški pasaulinio viešpatavimo planų nesiotojai vis labiau užsimiršta savo imperialistiniuose siekimuose. Elgdamasi kaip mirtinai sužeistas grobuonis, imperialistinė buržuazija pagauta beprotiško sumanymo pasukti atgal istorijos ratą.

Bet gyvenimas vėl ir vėl parodė, kad mūsų amžiuje visi keliai veda į komunizmą. Kokie niekingi ir tušti reakcionierių mėginimai pastatyti užtvanka prieš augančias komunizmo jėgas! Su tokiais pat pasisekimu jie galėtų mėginti sustabdyti žemės judėjimą aplink saulę. Zaiddami su ugnimi, jie gali tikrai pagreitinti neišvengiamą savo žlugimo valandą. Tas žlugimas yra toks pat neišvengiamas, kaip neišvengiamas ir visiškas komunizmo triumfas.

A. Leontjevas

(„Kultura i žiznj“)

Apskrities partinio aktyvo susirinkimas

Šių metų vasario mėn. 27 d. partkabineto patalpose įvyko apskrities partinio aktyvo susirinkimas, kuriame dalyvavo valsėlių partinių ir tarybinių organų vadovai, pirminių partinių organizacijų sekretoriai ir apskrities atsakingi darbuotojai.

Susirinkime buvo išklaustas LKP (b) apskrities komiteto orginstrukturinio skyriaus vedėjo drg. Bellakovo pranešimas „Apie Komunistų Partijos Manifesto šimtmetį!“

Pranešėjas plačiai nušvietė kaip didieji darbininkų klasės mokytojai Marksas ir Engelsas „Komunistų Partijos Manifeste“ nustatė pagrindinį antagonistinės žmonijos visuomenės vystymosi įstatymą — klasių kovą. Davė plačią apžvalgą istoriniams kitiimams; kaip baudžiąvą pakeitė feodaline santvarka, o feodaline — kapitalistinė.

Toliau pranešėjas nurodė, kad „Manifeste“ analizuojama neišvengiamą kapitalizmo griuvimo priežastis ryšium su nesutinkamais vidujiniais prieštaravimais ir stato galutinio darbo klasių tikslu — komunizmą.

Po pranešimo išstojo komunistai drg., drg., Kultkovas, Pyrogovas ir kt.

Apie „Komunistų Partijos Manifesto“ reikšmę ir tolimesnius partinių organizacijų uždavinius kalbėjo partijos apskrities komiteto sekretorius drg. Vasilenko. Jis nurodė į būtinumą studijuoti marksizmo — leninizmo mokslą, į socializmo idėjų propagandą, aiškinti darbo masėms apie visuomeninę ir valstybinę Tarybų Sąjungos santvarką, apie kolektyvinių ūkių pranašumą prieš vienūkių sistemą ir kt.

Po išstojimų šiuo klausimu buvo priimtas atitinkamas nutarimas.

Pirmasis laimėjimas

Lietuvių tauta gali džiaugtis ir didžiuliu: — į mūsų respublikos į visos Tarybų šalies ir pasaulio ekranus išleina filmas, kuris jaudinančiai kalba apie Lietuvos tautos heroizma kovoję prieš vokiškuosius fašistus. Filmas kalba apie Marytę Melnikaitę, kurios didvyriški žygiai tapo mūsų tarybinio jaunimo pasididžiavimu.

Šio ekrano kūrinio slūžetas ir paties filmo atsiradimas turi visą eilę reikšmingiausių momentų, kurie charakteringi naujajai, tarybinei Lietuvai, einančiai koją su kitomis tarybinėmis tautomis ir kuriančiai komunistinę ateitį.

Tik trupučiuka žvilgtelkime į netolimą praeitį, į buržuazinės Lietuvos laikus. Lietuviai tauta buržuaziniais laikais tik svajoti galėjo apie sukūrimą savos, nacionalinės kinematografijos.

Lietuviškoji buržuazija, smetoniškoji fašistinė valdžia negalvojo kurti savo nacionalinę kinematografiją, o pasitenkino begaline srutų srove, kuri plaukė iš puvančių vakarų ir Amerikos filmų pavidalu. Keletą teatrų buržuazija laikė reprezentacijai, gė tautinis kino menas, kaip labiausiai prieinamas plačiosioms masėms, buvo užmirštas. Smetona įsakė sukurti tik sau naudingą daiktą — filmų kronikų gamybą, kuriose buvo nufilmuojamas kiekvienas buočių ir dvarponių vado nusiėlaudėjimas, ir visa tai buvo įkyriai demonstruojama kino teatruose.

Nežiūrint fašistinių vadeivų nenoro kurti tautinę kinematografiją, kai kurie entuziastai įkūrė studiją kino aktoriams ruošti. Bet visos tos pastangos nuėjo niekais, nes filmų be stambių lėšų pastatyti negalima, o Lietuviška buržuazija savo kapitalą kišo į dvarus, į bendroves ir užsienio bankus.

Tokiu būdu, nežiūrint gausių kalbų ir pagaidavimų, nacionalinės kinematografijos buržuazinė Lietuva nesusilaukė ir tai santvarkai viešpataujant niekuomet nebūtų susilaukusi.

Prisimena vienas vokiečių gamybos filmas, vaizduojas grafų gyvenimą, kurio nuotraukų dalis buvo daryta Lietuvos teritorijoje. Koks entuziazmas buvo reiškiamas, išvydus ekrane Lietuviškos žemės peizažus. Lietuviška buržuazinė spauda šį filmą buvo ėmusi garsinti kaip Lietuviška dėl keletos mūsų krašto paveikslų. Tai buvo užsienio kontorų reklaminis triukas, gausingesniam žiurovų skaičiui surinkti.

Palyginkime visa tai su šia mūsų diena, su kino meno padėtimi Tarybų Lietuvoje, su filmu apie mūsų tautos didvyrę Marytę Melnikaitę. Iš tikrųjų čia jokio palyginimo negali būti. Anuo metu mes neturėjome nieko, o dabar turime savo Kinematografijos Ministeriją, kuriame savo meniškiosios kinematografijos baze, ruošiamė savo kino darbuotojų kadrus, turime sėkmingo tolimojo darbo garantijas ir perspektyvas, ir pradžia turime giliai idėjiskai ir meniškai vertingą nacionalinį filmą „Marytė“, kuria-

me iš ekrano girdime savo Lietuvišką kalbą, girdime savo Lietuvišką dainą ir muziką, matome visą eilę savo aktorių, savo krašto gamtą, savo tautos didvyriškas kovas. Ne buržuazinė, o tarybinė Lietuva tai padarė! Ne buržuazinei, o tarybinei Lietuvai rūpi Lietuvos tautos didvyriškumo pavaizdavimas ir savo tautinio kino meno sukūrimas. Tai įmanoma padaryti Lietuvos tautai, tai daroma ir bus padaryta.

Bet „Marytės“ filmo atsiradimas mums byloja ir dar vieną labai svarbią tiesą. Jis byloja apie tą labai rimtą paramą, kurią visose srityse, taip pat ir kino srityje, teikia mums rusų tauta. Be jos pagalbos mes vieni neįstengtume taip greit sukurti savo tautinės kinematografijos, ypač šiuo nelengvu mūsų krašto atstatymo laikotarpiu.

Kuriant savo kinematografiją ir „Marytės“ filmą toji parama labai reikšminga.

Ir todėl „Marytės“ scenarijus, režisūrinis ir operatorinis darbas žymia dalimi buvo nudurbtas rusų kino darbuotojų, lygiai kaip ir kai kurie vaidmenys, jų tarpe ir pačios Marytės.

Mūsų aktoriams ir kino meno darbuotojams šio filmo sukūrimas buvo didelės reikšmės mokykla, pirmieji žingsniai, kurie drauge parodė, kad mūsų aktoriai puikiai sugeba filmuose vaidinti.

Štai imkime seną skerdžių Petrą, kurį vaidina aktorius J. Laučius. Jis žiurovui daro glų išpūdį savo natūralumu, paprastumu ir iš tikrųjų nepaprastai dvelkia Lietuvišku koloritu. Arba štai Lietuvos TSR nusipelnęs artistas J. Siparis vaidinęs valstietį Antaną. Jame labai daug tų natūralių mūsų kaimėdžio bruožų, kuriuos pažįstame iš gyvenimo ir iš mūsų literatūros kūrinių. Puikiai Lietuviško fabrikanto vaidmenį suvaidino artistas J. Petrauskas. Suypatingu susidomėjimu žiurovas sekė jaunos aktorės L. Binkytės vaidybą. Ji, vaidindama Marytės draugę, filme labai dažnai matoma, ir niekuomet nekyla įtarimas dėl jos veiksmų dirbtinumo arba nesugebėjimo išgyventi į įvykių diktuojamus pergyvenimus. Bet su dar didesniu pasitenkinimu reikia konstatuoti, kad Lietuviškos buities ir Lietuviško charakterio natūralų koloritą taip įtikinamai sugebėjo perduoti rusų tautos artistai. Visų pirmiausia čia reikia pažymėti jauna artistę T. Lennikovą, vaidinusia Marytę, kuri taip nepaprastai įtikinamai perdavė Lietuvės didvyrės mergaitės išgyvenimus, svajones ir didvyriškas kovas. Savo išvaizda, savo žesiais ir visu laikymusi — tai visiškai nacionalinis mūsų mergaitės charakteris. Tą patį galima pasakyti apie Marytės tėvą vaidinusių Plotnikovą, revoliucionierių vaidinusių Capliginą ir kunigą vaidinusių Astangovą.

Kad aktoriams pavyko taip vykusiai sukurti mūsų gyvenime gerai pažįstamus charakterius, didelis yra režisierės V. Strojėvos ir jos asistento K. Žukausko nuopelnas, Reikš-

mingas yra mūsų rašytojo A. Gričiaus bei konsultanto J. Petrulio nudirbtas darbas, nes tai padėjo filmui išlaikyti charakteringą Lietuvišką koloritą.

Džiugiuočiau žiurovo klausą nuteikia Lietuvos TSR nusipelnusio meno veikėjo B. Dvariono specialiai filmui sukurta muzika. Lietuvos TSR nusipelnusio meno veikėjo J. Švedo dainos lyg ir užbaigia tas savo forma nacionalinės priemonės, kurių visuma daro labai glų išpūdį.

Kaip kiekvienas žymesnis darbas taip ir „Marytės“ filmo sukūrimas pareikalavo jėgų ir rūpesčio ne tik iš tų meno darbuotojų, kurie buvo tiesiogiai prie to darbo priskirti, bet ir iš mūsų visuomeninių ir partinių organizacijų. Filmo scenarijus, kurį sukūrė maskviškis rašytojas Knore, buvo skaitytas ir nagrinėtas Lietuvos tarybinio rašytojų tarpe ir žinoma, susilaukė vertingų patarimų. Labai rimtų patarimų, kurie pakėlė filmo idėjiskumą, suteikė mūsų visuomeniniai ir partiniai darbuotojai. Filmo karęjų kolektyvui nuosirdžiai ir atsidavusiai dirbant, mūsų inteligentijai rimtai tuo kūrybos darbu rūpinantis ir padedant, buvo sukurtas vertingas kino meno paveikslas.

Šis filmas, pirmas Lietuviškos kinematografijos laimėjimas, yra nepaprastai reikšmingas mūsų tautai savo turiniu, savo idėjomis. Marytės Melnikaitės trumpas, bet heroiškas gyvenimas daug kam žinomas, bet šiame filme jis tampa vienu iš tų vaizdų, jis kalba gyva ir vaizdinga kalba apie mūsų jaunuolės didelę tėvynės meilę, nepaprastą ryžtą net savo gyvybę paaukoti už tarybinę Tėvynę, už didžiulias komunistinio idėjas. Tos didvyriškumo tradicijos, kurias mums paliko narsioji Lietuvos mergaitė, šio filmo dėka giliai įsigėms į mūsų tarybinio jaunimo širdis, kitoms tarybinėms tautoms skelbs Lietuvos tautos pasiaukojančią kovą prieš imperialistinius grobitus didžiosios tarybų liaudies gretose, bylos apie Lietuvos tautos tvirtą pasiryžimą žengti tarybinio keliu. Iš filmo byloja didi tiesa apie mūsų tautą ir jos žmones.

Darbar, kai šis filmas jau sukurtas ir pasirodo mūsų krašto ekranuose, labai svarbu, kad jis nepažeistų tik nedaugelio pastebėtas, kad jis pasiektų ne tik mūsų didžiulius centrus, bet nueitų net iki mūsų kaimų. Partiniai ir tarybiniai darbuotojai, ypač mūsų inteligentija, mokytojai turi prisidėti prie šio filmo kuo didesnio išpopuliarinimo ir žiurovų sutelkimo. Labai svarbu, kad mūsų gausių mokyklų mokiniai filmą ne tik pamatytų, bet kad pedagogai, filmo demonstravimo proga, jaunesniems žiurovams tinkamai paaiškintų mūsų tautos didvyriškas kovas dėl Tarybų Lietuvos išvaizdimo. Šis filmas turi tapti svarbiu mūsų idėjiniu ginklu jaunuomenei auklėti tarybine, komunistine dvasia.

Jonas Šimkus

(„TIESA“)

Tarybinės Armijos trisdešimtmečio minėjimai

Iškilmingas posėdis Tarybinės Armijos 30-jų metinių garbei

Š. m. vasario mėn. 23 dieną 7 val. vakaro Zarasų kino teatro salėje įvyko iškilmingas posėdis 30 — sioms Tarybinės Armijos metinėms atžymėti. Į posėdį susirinko miesto darbininkai, tarnautojai, partiniai ir tarybiniai darbuotojai, stachanoviečiai. Posėdį atidarė LKP(b) apskrities komiteto sekretorius drg. Vasildenko. Didingai skamba Tarybų Sąjungos himnas.

Žodis pranešimui suteikiamas drg. Fesunui. Drg. Fesunas nurodė praėjusį Tarybų Sąjungos Ginkluotųjų Pajėgų kovinį kelią, kurios gimė, augo ir stiprėjo kovoję su gausiais mūsų Tėvynės priešais.

Toliau drg. Fesunas kalbėjo apie stalininius penkmečius, per kuriuos mūsų ginkluotosios pajėgos buvo aprūpintos priešakinė šiu laikų technika ir geriausiais kadrais. Dėl kovodama su priešais parodė savo sugebėjimą ginti mūsų Tėvynės laisvę ir nepriklausomybę.

Susirinkimas pašveestas Tarybinės Armijos 30-jų metinių garbei

Š. m. vasario mėn. 23 d. Dusėtų miestelyje įvyko 30-jų Tarybinės Armijos metinių minėjimas. Minėjimas įvyko liaudies namų salėje, dalyvavo 150 žmonių. Pranešimą padarė partijos valkomo sekretorius drg. Šutas. Jis nurodė, kad Tarybinė Armija, Lenino ir Stalino sukurta ir išauklėta,

Tarybinės Armijos 30-čio minėjimas

Vasario mėn. 22 d. vakare Salako gimnazijos patalpose į iškilmingą Tarybinės Armijos 30 — čio minėjimo posėdį susirinko Salako darbo valstiečiai ir inteligentija. Pranešimą „Apie praėjusį Tarybinės Armijos kovų kelią per 30 gyvavimo metų“ padarė drg. Baliulis.

Drg. Baliulis atžymėjo, kad Tarybinė Armija garbin-

Drg. Fesunas primena Didįjį Tėvynės karą, kuris buvo sunkiu išmėginimu Tarybų liaudžiai ir jos Ginkluotosioms Pajėgoms, kurios ne tik, kad atlaikė vokiškųjų grobikų veržimąsi, bet ir galutinai juos sutriuškino, išlaisvindamos mūsų žemę ir visas Europos tautas iš fašistinių grobikų jungo.

Toliau drg. Fesunas nušvietė tarptautinę padėtį kalba apie mitžinišką tarybinės liaudies gamybinį pakilimą, kuriuo ji sutiko Tarybinės Armijos trisdešimtmetį.

Baigiamieji drg. Fesuno žodžiai sutinkami audingais plojimais.

Be to, susirinkusius į posėdį sveikina miesto pionieriai. Šuo posėdis skelbiamas uždarytu.

Zarasų gimnazijos meninės saviveiktos ratelio jėgomis buvo suruoštas koncertas.

A. Šarapajevs („Pergalės“ spec. koresp.)

per 30 metų praėjo šlovingą kovinį kelią.

—Visa jos istorija,—sako drg. Šutas,—gyvas didvyriškumas, atsidavusio tarnavimo Tėvynei ir savo patriotinės, karinės pareigos įvykdymo pavyzdys. Drg. Šuto žodžiai primesti audingais plojimais.

Po to įvyko meninė dalis.

Mums rašo

„Apskrities pramkombinatą „Marytės Melnikaitės“ kolektyvinio ūkio šefas

Pramkombinato pirminės partinės organizacijos susirinkime, partorganizacijos sekretorius drg. Akilonovas pasiūlė apsvarstyti klausimą dėl „Marytės Melnikaitės“ kolektyvinio ūkio šefavimo. Šis pasiūlymas komunistų buvo vieningai priimtas.

Šiuo metu pramkombinato kalvėse ir dirbtuvėse remontuojamas kolektyvinio žemės ūkio inventoriūs ir mašinos.

Pramkombinato dirbtuvės artimiausiu laiku, taip pat, pagamins kolektyviniam ūkliū kėdes ir stalus.

V. Petrušichin.

„Pergalė“ padėjo

„Akių muilintojai iš Zarasų MTS“

Š. m. vasario 4 d. „Pergalės“ Nr. 6 (194) tilpo straipsnis pavadinamas „Akių muilintojai iš Zarasų MTS“. Minėtame straipsnyje išreli trūkumai dėl Zarasų MTS traktorių re-

monto pasitvirtino. Zarasų MTS mechanikas drg. Muhametjanov atleistas iš pareigų.

L. Statulevičius L.e. Zarasų AVK žemės ūkio skyriaus vedėjo pareigas.

Dėl techniškų spaustuvės klaidų „Pergalės“ № 14 (202) išleina pavėluotai.

Atsakingas Redaktorius V. ŠILEIKIS